

Редакція Міжнародного електронного науково-практичного журналу «WayScience»

Матеріали подані в авторській редакції. Редакція журналу не несе відповідальності за зміст тез доповіді та може не поділяти думку автора.

Сучасний рух науки: тези доп. XI міжнародної науково-практичної інтернет-конференції, 8-9 жовтня 2020 р. – Дніпро, 2020. – Т.2. – 426 с.

(Modern Movement of Science: abstracts of the 11th International Scientific and Practical Internet Conference, October 8-9, 2020. – Dnipro, 2020. – P.2. – 426 p.)

XI міжнародна науково-практична інтернет-конференція «Сучасний рух науки» присвячена головній місії Міжнародного електронного науково-практичного журналу «WayScience» – прокласти шлях розвитку сучасної науки від ідеї до результату.

Тематика конференцій охоплює всі розділи Міжнародного електронного науково-практичного журналу «WayScience», а саме:

- державне управління;
- філософські науки;
- економічні науки;
- історичні науки;
- юридичні науки;
- сільськогосподарські науки;
- географічні науки;
- педагогічні науки;
- психологічні науки;
- соціологічні науки;
- політичні науки;
- філологічні науки;
- технічні науки;
- медичні науки;
- хімічні науки;
- біологічні науки;
- фізико-математичні науки;
- інші професійні науки.

ЛІТЕРАТУРНЕ МИСТЕЦТВО ДОНБАСУ В 1943-1945 РР.**Проценко Є.О.**Донецький національний університет імені Василя Стуса, к.і.н.,
ст. викладач кафедри всесвітньої історії та археології

Різні аспекти культурного життя Донбасу в роки Другої світової війни неодноразово виступали об'єктом дослідження, в історичній науці накопичено доволі значний фактичний матеріал, однак пережитий досвід війни та окупації, зокрема в культурній сфері, вимагає переосмислення існуючих концептуальних підходів з метою отримання нового знання.

Тема післявоєнного відродження Донбасу, в тому числі культурного життя регіону, знайшла висвітлення в ряді робіт, як радянських істориків [1;2], так й в сучасній українській історіографії [3]. Варто відмітити, що увага дослідників зосереджується переважно саме на післявоєнному відновленні регіону, період 1943-1945 рр. розглядається побіжно. Однак, ці роки є надзвичайно важливими, адже в цей час в країні ще йшла війна, радянський уряд розумів, що необхідно переглядати політику в країні, доведеться повертати не лише території та підприємства, а й людей. Адже за роки окупації населення країни побачило іншу культуру, інше життя, взаємодіяла з окупантами. Донбас, як регіон, який був повернутий одним із перших, знову, як й до війни, став своєрідним полігоном на якому радянська влада відпрацьовувала культурну політику.

Для висвітлення теми були використані фонди Центрального державного архіву громадських об'єднань, Державного архіву Донецької області, Державного архіву Луганської області, матеріали періодичної преси («Социалистический Донбас»), художня література, спогади письменників.

Вже у грудні 1943 р. вийшла постанова ЦК КП(б)У щодо пожвавлення та відновлення літературного життя на Донбасі, що підкреслює важливість контролю над даним видом мистецтва радянською владою та значення літератури для ідеологічного та пропагандистського впливу на населення. Згідно з постановою вживались необхідні заходи щодо пожвавлення та всебічного розгортання літературного життя в областях Донбасу. Відновила свою роботу Донбаська організація Спілки радянських письменників в Україні (СРПУ) з місцем перебування в Сталіно, відповідальним секретарем СРПУ на Донбасі призначався письменник П.А. Байдебуря. Сталінський та Ворошиловградський обкоми КП(б)У повинні були здійснювати повсякденне керівництво донбаської організації СРПУ надати приміщення, устаткування, призначалось асигнування на 1944 р. у розмірі 46 тис. крб. Задачі, які ставили перед донбаською організацією СРПУ полягали в тому, щоб у найкоротший термін згуртувати актив письменників Донбасу та вимагати від них нових творів, в яких відбивалась би героїчна боротьба українського народу на фронтах війни та роботу по відбудуванню країни, особливо соціалістичного Донбасу [4, арк.39-40; 5, арк.52; 6, арк.35].

Згідно постанови про роботу донбаської організації СРПУ літературні твори донбаських письменників повинні були відповідати вимогам часу та політичній кон'юктурі. У довоєнний період головна увага митців була зосереджена на промисловій могутності краю, висвітленню побуту та життя робітників, з визволенням Донбасу фокус змістився на героїзацію подій війни та тему відновлення. Глорифікація праці та проголошений інтернаціоналізм (по факту денационалізація) залишились основою, фундаментом, на який повинні були опиратись письменники та поети: «Тема Донбаса допоможе українській радянській літературі покінчити з однобічністю, селянським забарвленням і прози і поезії і на чільне місце поставить образи міста, образ робітника... Індустріальний пейзаж своєю барвистістю не поступиться перед сільським...» (А.В. Клочья) [7, арк.158].

Образ Донбасу протягом 1943-1945 рр. це – «непокоренный», «несокрушимый» край, жителі якого боролись з «фашисткой Германией» на фронтах та в тилу [8]. Героями

літературних творів ставали підпільники, партизани. У 1945 р. виходить балада «Голубий терикон» І. Майового в якому автор возвеличує та героїзує організацію «Молода гвардія», що діяла в роки окупації в Краснодарі, з'являються статті присвячені дослідженню фольклору регіону в роки війни – «Песни непокоренных» [9;10;11].

У творах присвячених відновленню регіону возвеличується промислова могутність краю, оспівується його люди та промисловий ландшафт [12, с.12]. Протягом 1944-1945 рр. виходить нарис П. Луганського «Донбас возрождается», альманах «Возрожденный Донбасс», літературно-художній альманах «Донецкие огни» [13;14, арк.158], збірник новел П.А. Байдебури [15], збірка поезії П.Г. Безпощадного [16].

Вихід літературно-публіцистичних альманахів, збірників та творів ставав справжньою подією в культурному просторі регіону, про це повідомлялось на радіо, в періодичних виданнях, обговорювалось в гуртках. Періодичні видання відігравали значну роль у формуванні літературних смаків жителів регіону, відновленню літературного мистецтва Донбасу. На шпальтах періодичних видань публікувались молоді письменники та поети, газети «Социалистический Донбасс» та «Ворошилоградская правда» мали окремі літературні сторінки. Газета «Социалистический Донбасс» крім того влаштовувала літературні середи, на яких збирались літератори та музиканти й знайомили відвідувачів зі своїми творами [17, с.73;18, арк.158].

Літературні твори відігравали значну роль в пропагандистській роботі, яскравим прикладом, як літературний твір може стати інструментом в культурній політиці є повість «Нескорені» [19] Б.Л. Горбатова присвячена підпіллю на території Ворошиловградської області. Твір був відзначений Державною премією, протягом тривалого часу повість не лише передавалась по радіо, друкувалась на сторінках газет, а також увійшла до шкільної програми став інструментом виховання патріотизму та політичної соціалізації в радянській школі [20, 609, с.34].

Отже, відновлення радянського культурного простору на Донбасі спричинило значні зміни в культурному житті регіону. Доведено, що Донбас став полігоном випробовування засобів та методів відновлення культурного життя, уособленням відродження, відновлення, в тому числі в культурній сфері, культурний контент зміщувався в бік патріотизму. Літературне мистецтво відігравало значну роль для ідеологічного а пропагандистського впливу на населення. В літературі пропагувався образ непереможного Донбасу, головними темами стали героїзація праці, глорифікація подій війни та відновлення («Голубий терикон» І. Майовий, «Донбас возрождается» П. Луганський, «Нескорені» Б.Л. Горбатов). Наслідками радянської культурної політики стало формування специфічного культурного простору в регіоні, який виконував не лише довоєнні функції вітрини радянськості та «всесоюзної кочегарки», але й «локомотиву відродження». Трагізм та героїзм воєнних часів глорифікувались та міфологізувались під гаслом «Донбас ніхто не ставив на коліна» (П.Г. Безпощадний).

Список літератури:

1. Ляшенко Г.П. Успіхи культурного будівництва в Донбасі в післявоєнні роки (1943-1950 р р.). Донецьк, 1968. 90 с.
2. Кігінько Р.І. Розквіт культури Донецького краю. Сталіно : Донбас, 1960. 36 с.
3. Титаренко О.Ю. Культурне життя на Донбасі у відбудовчий період (1943-1953 рр.) : дис. ... канд. іст. наук : 07.00.01 / Дніпровський національний ун-т імені Олеся Гончара. Дніпро, 2017. 288 с.
4. Центральний державний архів громадських об'єднань України (далі ЦДАГО України) Ф.1. Оп.70. Спр. 44. 61 арк.
5. Державний архів Луганської області (далі ДАЛО), Ф.П-179. Оп.3. Спр. 238. 77 арк.
6. ЦДАГО України. Ф.1. Оп.70. Спр.42. 44 арк.
7. Державний архів Донецької області (далі ДАДО). Ф.Р.5827. Оп.1. Спр.355. 9 арк.
8. Богорад Д.И. Будущий Донбасс. Сталино, 1946. 54 с.

9. Социалистический Донбасс. 1945. 28 января.
10. Социалистический Донбасс. 1945. 2 июля.
11. Социалистический Донбасс. 1945. 7 октября.
12. Кігінько Р.І. Розквіт культури Донецького краю. Сталіно : Донбас, 1960. 36 с.
13. Социалистический Донбасс. 1945. 3 июня.
14. ДАДО. Ф.Р.5827.Оп.1. Спр.355. 9 арк.
15. Байдебура Б. Земля донецька : новели. Київ; Харків : Укр. держ. Вид-во, 1944. 41 с.
16. Беспощадный П.Г. Избранные стихотворения (Юбил. изд. ко дню 50-летия поэта). Ворошиловград, 1945. 95 с.
17. Ляшенко Г.П. Успіхи культурного будівництва в Донбасі в післявоєнні роки (1943-1950 р р.). Донецьк, 1968. 90 с.
18. ДАДО. Ф.Р.5827.Оп.1. Спр.355. 9 арк.
19. Горбатов, Б.Л. Непокоренные; Алексей Куликов, боец; Письма к товарищу : повесть, публицистика. Донецк : Донбас, 1987. 184 с.
20. Титаренко О.Ю. Культурне життя на Донбасі у відбудовчий період (1943-1953 рр.) : дис. ... канд. іст. наук : 07.00.01 / Дніпровський національний ун-т імені Олеся Гончара. Дніпро, 2017. 288 с.

ПУБЛІЧНОГО ОБВИНУВАЧЕННЯ В СУДІ	173
Прісняк П.В. ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ІСТОРИКО-КРАЄЗНАВЧОГО МАТЕРІАЛУ ПРИ ВИКЛАДАННІ ВІТЧИЗНЯНОЇ ІСТОРІЇ В ЦЕНТРІ	176
Проценко Є.О. ЛІТЕРАТУРНЕ МИСТЕЦТВО ДОНБАСУ В 1943-1945 РР.	179
Режун Н.М. НАВЧАННЯ ГНУЧКИХ НАВИЧОК У ПРОЦЕСІ ІНШОМОВНОЇ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ З ТУРИЗМУ	182
Романенко В.В., Дашко І.М. СУТНІСТЬ ТА РОЛЬ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА	185
Романенко П.В., Дашко І.М. РИЗИКИ В СИСТЕМІ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА	188
Романенко Н.Г., Стецун Л.Я. ДИЗАЙН КАЛЕНДАРЯ ЗА МОТИВАМИ СЛОВ'ЯНСЬКОЇ СИМВОЛІКИ	191
Рубанова С.Я. АКТУАЛЬНІ АСПЕКТИ НАДАННЯ ПІЛЬГ ТА КОМПЕНСАЦІЙНИХ ВИПЛАТ НАСЕЛЕННЮ В УКРАЇНІ	194
Рудик М.С. ОСОБЛИВОСТІ АВТОРСЬКОЇ КОЛОНКИ У БЛОГАХ «УКРАЇНСЬКОЇ ПРАВДИ» ТА ВВС	196
Рузиева Н.Б. ОСОБЕННОСТИ РАЗВИТИЯ СФЕРЫ УСЛУГ ПРИ ИННОВАЦИОННОМ РАЗВИТИИ ЭКОНОМИКИ	199
Рушак О.Д. ВИХОВАННЯ ЕСТЕТИЧНИХ ПОЧУТТІВ УЧНІВ ЗАСОБАМИ ПОЕТИЧНОГО СЛОВА НА УРОКАХ ЗАРУБІЖНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	201
Рябокін Н.О. ОСОБЛИВОСТІ ВІДТВОРЕННЯ АНГЛОМОВНИХ ІНСТРУКЦІЙ В УКРАЇНСЬКИХ ПЕРЕКЛАДАХ	204
Савицька О.М., Салабай В.О. РЕЗУЛЬТАТИ МОНІТОРИНГУ СТАНУ РОЗВИТКУ ІНДУСТРІЇ 4.0 В УКРАЇНІ	206
Савчук Р.Г. РОЛЬ ФІЗИЧНОГО ЕКСПЕРИМЕНТУ У ФОРМУВАННІ ТВОРЧОЇ АКТИВНОСТІ СТУДЕНТІВ	209
Савчук Р.Л. ЛЕКСИКО-СТИЛІСТИЧНІ ЗАСОБИ ЯК ІНТЕНСИФІКАТОРИ УВАГИ В МАСМЕДІЙНИХ ЗАГОЛОВКАХ (НА ПРИКЛАДІ РЕГІОНАЛЬНИХ ІНТЕРНЕТ-ЗМІ)	211
Садиева Х.Р., Умбетова Ш.М., Кожакан А.К., Нурлыбаева А.Н., Демеуова Г.Б. ПОЛУЧЕНИЯ СУЛЬФАТА И ХЛОРИДА НАТРИЯ ИЗ ПРИРОДНЫХ ОЗЕРНЫХ СОЛЕЙ	213
Сазонова О.В. ТЕОРІЯ ТА ПРАКТИКА СУПЕРВІЗОРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В ПРАКТИЧНІЙ ПСИХОЛОГІЇ	217
Сапарханова В.Т., Нуртаева А.С., Оразбай Б., Байысбай О.П., Исаева Р.А., Шынгибаева Ж.А. ЭКОЛОГИЧЕСКОЕ СОСТОЯНИЕ АТМОСФЕРЫ ГОРОДСКИХ ТЕРРИТОРИЙ	221
Сапич Н.М. СПОЖИВЧІ ВИТРАТИ НАСЕЛЕННЯ УКРАЇНИ ЯК ЧИННИК ДОБРОБУТУ ТА ЕКОНОМІЧНОГО ЗРОСТАННЯ	223
Свириденко В.Ю. ВИКОРИСТАННЯ ВІ СИСТЕМ В ЕКОНОМІЧНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ	226
Севдимова М.М. кызы ИСТОРИЯ ГОСУДАРСТВЕННОСТИ С СИМВОЛИКОЙ «АГ ГОЧ» (Конец XIV – века 1473 г. н.э)	229
Семко Н., Рудик М.М. СУТНІСТЬ ПОНЯТТЯ КООРДИНАЦІЇ ТА ЇЇ РОЛЬ У ФОРТЕПІАННОМУ ВИКОНАВСТВІ	232
Сєдова О.О. АНАЛІЗ СУЧАСНОГО СТАНУ ВИЩОЇ АГРАРНОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ	235
Сидорова Л.П., Бохан Ю.В. ВИКОРИСТАННЯ ХЕМОМЕТРИЧНИХ АЛГОРИТМІВ ПРИ АНАЛІЗІ СУМШЕЙ СИНТЕТИЧНИХ БАРВНИКІВ E110 і E124	237
Сиротюк О.С. МЕТОДИКА ПІДГОТОВКИ ТА ПРОВЕДЕННЯ УРОКУ	